

DE POSTRYDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

De Postryder verschijnt s' dinsdags, s' dondersdags en zaterdags.

Men schryft in te Tongeren by M. COLLEE, boekdrukker uitgever van dit blad, grootte markt, 20, en by alle postdirecteuren.

Alle toezending van brieven, annonces, geld, enz., moet gefrankeerd zyn.

Het abonnement is bepaald op 7 fr. binnen de stad, 8 fr. buiten de stad.

Een blad afzonderlyk, 20 centiem.

De aankondigingen, per drukregel, 15 centiem.

De reclamen, per drukregel 25 centiem.

TONGEREN DEN 13 MEI.

Mgr. de Bisschop van Luik en het wetsontwerp op de kerkfabrieken.

Wy hebben in een onzer vorige nummers gemeld dat de bisschop van Luik, Mgr de Montpellier, een belangryk schrift heeft uitgegeven betrekkelijk het ministerieel wetsontwerp op de kerkfabrieken. Dit schrift heeft voor titel: *Verdediging der regten van God, van de katholyke Kerk en van hare leden*, en heeft voor doel te bewyzen dat de principen waerop dit wetsontwerp berust, de Kerk en de godsdienstige vryheden der katholyken openlyk vrydig zyn. Het schynbare doel der wet, zegt zyne Hoogw., is de inrigting der kerkfabrieken, welke met het bestier van de goederen onzer kerken belast zyn, te vereenvoudigen, en de administratie aen eene ernstige bewaking te onderwerpen. Maar het wezentlyke doel der wet is, *aen de Kerk niet alleen het bestier maer ook den eigendom te onttrekken van al de goederen die haer in alle tyden, in vroegere en latere, zyn toegekend geworden.*

Verders, na over den oorsprong der kerkgoederen gesproken en aen het nationale bestier van Franryk zyne hulde bewezen te hebben, om dat het gewilliglyk zyne medehulp tot herstelling onzer kerken heeft verleend, — verders, zeggen wy, zegt de doorluchtige schryver, dat « wat de eigentlyke bezittingen der kerkfabrieken betreft, de oude zoo wel als de nieuwe fondatien, de offeranden van eertyds als deze van nu, alleen van de godsvrucht voortkomen van byzondere personen.

Hoe durft men dan beweerden dat het bestier der kerkgoederen niet aen de Kerk toebehoort? Doch welke zyn de redens, vervolgt zyne Hoogw., die men bybrengt om de onregtvaardigheden te verschoonen die men de Kerk voorbereidt en de schande te verduiken die men haer wil aendoen?

Men roept den *interest* der gemeenten in, alsof de gemeentekas overal ter plundering gesteld ware van de Kerk en der fabriekmeesters! Men doet het woord *misbruiken* hard klinken, alsof de administratie der kerkfabrieken de eenigste ware die misbruiken aanbiedt, en alsof de Kerk dezelve goedkeurde of gewilliglyk toeliet. Maer de kwestie is niet deze, namelyk of er sinds vier-en-zestig jaren misbruiken in de kerkfabrieken bestaan, maer of de misbruiken voortkomen uit de samenstelling der administratie of uit de onvolledigheid der reglementen die 't bestier der kerkfabrieken regelen; de kwestie is,

DE PRINS VAN EENEN DAG.

(Vervolg)

Weder begonnen de aenwezigen te lachen, maer hielden zich in. De kamenier, die voor hertogin speelde, sprak toen:

— Verwyderen wy ons een oogenblik, opdat zyne hoogheid opsta.

De dames gingen de zael uit. Daerop naderde de opzichter van de *garderobe* met het ernstigste gezicht der wereld en zeide:

— Welke broek verlangt onze genadige heer beden aen te trekken?

— Welke broek? Het schynt dat ik hier maer te kiezen heb. Wel, geef maer eene broek die gy goed vindt; als het maer eene is waerin geene gaat zyn.

— Uwe hoogheid heeft dezen morgend wel lust om te schertsen. Geene enkele broek verkeert in slechten staet. Verkiest uwe hoogheid, vervolgde hy, de fluweelen broek met goud geborduurd?

— My wel, zeide de schoenmaker, geef de fluweelen broek met goud geborduurd.

— De kousebanden van granaet?

— Geef op maer wat gy daer zegt.

— De schoenen van rood marokyn?

— Zoo als gy goed vindt.

— Het donkerroode kleed?

— Opperbest.

— Den gordel van donkerroode zyle met zilver?

— De zwarte baret met purperen kwispel?

— Het is my volkomen wel.

— En voor de mis den mantel van hermelyn?

— Akkoord!

te zien of de Kerk niets doet om deze misbruiken te voorkomen en of zy onmagtig is dezelve te beletten.

Alzoo spreekt de bisschop van Luik.

Eindelyk, na bewezen te hebben dat de belangen der gemeenten geen gevaer loopen met de tegenwoordigen organisatie der kerkbesturen en dat de misbruiken in geene administratie zoo zeldzaam zyn als in deze, besluit zyne Hoogw. met te zeggen dat het gouvernement, om eenen *kel administratief reglement* te maken, niet noodig had de Kerk van God in hare regten, in hare vryheid en zelfs in haer bestaan aen te randen; de civile dood over de katholyken uit te spreken; al de principen welke de Kerk leert, valsche te verklaren; de goddelyke instelling der Kerk te vervangen door eene burgerlyke inrigting voor 't onderhouden en 't bestier van den eeredienst, en de katholyken eene wet aen te bieden die zy niet stemmen kunnen zonder hunne godsdienstige vryheid en hunne regten als mensch te verloochenen!.....

Zielhier hoe zich de eerw. kerkvoogd ten slotte nitrukt:

« Wy bidden den hemel uit al de krachten onzer ziel dat hy aen België deze droevige beproeving, welke slecht beradene driften alleén ons voorbereiden, zou besparen. Om dezelve te voorkomen, zouden wy, en zouden al de katholyken alle opofferingen doen, indien het er niet op aenkwanne principen en regten op te offeren die ons duurbarder zyn dan het leven.

» Indien men dus voortgaet met de Kerk, niettegenstaende hare wenschen en hare gematigheid, den oorlog te willen aendoen, hewel, zy zal den stryd aanveerden gelyk zy hem altyd heeft aanveerd, om hare grondstelsels te redden, om aen haren plicht te gehoorzamen, en met eene volkomene verzekering van te overwinnen.

» Zy zal zich, wel is waer, te verdedigen hebben tegen verklaerde vyanden, die haer in het aenzigt zullen aanvallen, en misschien ook tegen afvalligen en verraders die haer verlaten zullen uit zwakheid en uit schrik.

» Maer tegen hare vyanden zal zy stellen:

» Het geduld dat weleer hare beulen vermoede, dewelke zich gedurende dry eeuwen lang van regering tot regering, opvolgden;

» Het geloof dat reeds de wereld overwonnen heeft;

» De liefde die haer gered heeft! —

» Aen de afvalligen en verraders zal zy laten de *knaging* en de *excommunicatie*.

» Daarna zal zy kalm en vol vertrouwen wachten tot dat de Heer opstaet en de legers harer vyanden verspreidt, hen eerder tref-

fende met de pylen zyner barmhertigheid dan met die zyner gerechtigheid.

» En eindelyk, gehard in de beproeving, gereinigd als het goud in den smeltkroes, zal zy jonger en sterker uit de worsteling komen, en na hare overwinning op het graf harer vyanden schryven hetgeen zy geschreven heeft op dat van hare vroegere en latere vervolgers, te weten:

Je n'ai fait que passer, il n'était déjà plus!
(Boterkuip.)

Provinciale kiezingen.

Wy verzoeken de kiezers de volgende namen op hunne stembriefjes te schryven:

Kanton Tongeren.

M. LODEWYK PERREAU, advokaet.

Kanton Borgloon.

MM. Ridder CAMILLE DE BORMAN, burgemeester van Schalkhoven.
Graef ANATOLE D'ARSCHOT.

Als men de tolken der tongersche liberalen leest dan zou men waarrachtig de schouders tot boven het hoofd optrekken. Wat die lieden eigentlyk willen is niet gemakkellyk te verstaan. Daer komt by voorbeeld M. de advokaet Perreau op den rang voor de aenstaende provinciale kiezingen. Tegen dien man valt niets te zeggen. De liberale gazetjes zelve zyn gedwongen te erkennen dat het onmogelyk ware eenen beteren keus te doen.

Maer lees nu eens verder met welke kwade humeur zy dien kandidaat onthalen. Op het eerste oog ziet men dat zy hem zouden omverwerpen en hem door den eenen of den anderen aerdigen liberalen vogel vervangen, zoo zy niet in de volstreckte onmogelykheid waren om nog het kiesperk in te trekken.

Wy wisten waerlyk niet dat het mogelyk was zoo veel tegenstrydigheden aen den dag te brengen.

Van den eenen kant zeggen de liberale bollen dat zy den keus van M. Perreau goedkeuren, maer tevens zeggen zy dat zy niet voor hem zullen stemmen; van den anderen kant keuren zy de kandidatuur af, maer zy zullen geenen liberalen kandidaat voor de gordyn brengen. M. Perreau zeggen zy is een goede kandidaat; maer, groote liberale suffers, zegt ons dan waarom gy zyne kandidatuur niet ondersteunt? En zoo gy hem niet waerdig oordeelt om het amt van provinciaal raedshoor te bekleeden, waarom hebt gy dan

den moed niet om het liberael vaendel te ontvouwen en het strydperk in te trekken om eenen anderen naem te doen zegepralen?

Wil men in twee woorden de uitlegging van die tegenstrydigheden hebben? De goede wil ontbroekt niet aen de tongersche Aupstucken om den stryd aen te gaen, maer het liberael gelul vindt geen krediet meer in Tongeren. Om de onmacht van het liberale kamp te verbergen moet er wat in de gazetten gekazeld worden. De vreemdeling die onze tongersche liberale gazetten leest moet zich inbeelden dat er hier een machtig leger achter die voorvechters staet. Kloek gesproken is halfgevochten, zegt een oud tongersch spreekwoord. Het tongersch liberalismus is uitgevochten. Hoe kadukker het wordt hoe dapperder moet er gesproken worden. Dapper spreken en daarna van het strydperk vluchten dat is gemakkellyker en minder gevaerlyk dan het slagveld te naderen.

De kiezers weten wat hun te doen staet. Zy zullen eenparig hunne stemmen geven aen M. LODEWYK PERREAU, advokaet.

Kanton Borgloon.

Alle berigten die ons uit het kanton Borgloon toekomen, geven te kennen dat de namen der heeren Camille de Borman en Anatole d'Arshot over al den grootsten byval vinden. Dit was gemakkellyk te voorzien. Beide kandidaten staen in het gansch kanton te gunstig bekend om aen den uitslag der kiezing te kunnen twyflen. Daer zal wel, naer oude gewoonte, wat tegen gebloft worden, wat inkt vergoten en wat papier zwart gemaekt, maer op slot van rekening zal de kiezing eene harde les te meer zyn voor de limburgsche liberalen.

's Konings ziekte.

In afwezigheid van inlichtingen over de gezondheid des konings ontlenen wy aen eene briefwisseling uit Brussel, 6 mei, aen de *Agencia Bullier* toegestuurd, de volgende regelen, die da parysche dagbladen overnemen:

De hertog van Brabant, dezen morgen om vyf ure aengekomen, was naer dezen avond verwacht. Hy heeft te Parys eene doepche gevonden, die hem aennaemde om zyne terugkomst te verhaesten. De prins is onmiddelyk naer Laeken vertrokken.

De geneesheeren verklaren zich over den wezelyken staet des konings niet. Het water heeft grooten voortgang gedaen, want reeds tweemaal is de aftapping gebeurd. De koning heeft de twee verrichtingen als een man ondergaen die nog in de volheid der krachten is.

Gisteren ondervond hy eenige verlichting, der-

te gaen; hy liet zich spoedig bewegen, en men voerde hem in de hofkapel waer hy nederigen ootmoedig, nederknield en bad; want in weerlyk zyn gebreken, was hy altyd gezet gewest op de inachtneeming zyner uitwendige godsdienst-plichten.

Ten tien ure raekte hy meer in het nauw: men leidde hem naer de troonzael en zeide hem, dat hy nu eene zitting van het geregt moest voorzitten en vonnissen uit-spreken.

Wy kunnen niet in byzonderheden treden aengaende deze zitting, die voor de aenwezigen zeker stof genoeg tot gelach heeft opgeleverd. Water van geboekt is, gaen wy hier mededeelen.

Daer zat dan de geïmproviseerde hertog en regter op den troon. Verschillende zaken werden voorgebragt, waeronder eenige van zeer koddigen aard; de pleiters traden voor en deden hun werk. Nadat Willem eenige vonnissen had gesproken met eene bedaertheit en gevatheid, die hertog Filips en zyn hof verbaesden, werd er een man binnengelaten, die in naam van den eigenaar eener kroeg aen den Scheveningschen weg eene som van elf honderd gulden eische, welke, zoo als hy zeide, een dronkaerd, zekere schoenmaker Willem hem schuldig was.

— Dien mensch ken ik wel, viel de regter in, en het is volstrekt niet noodig dat gy hem voor eenen dronkaerd uitmaekt. Zoo hy nog niet betaeld heeft, komt het waerschyndlyk daarvan dat hy geen geld heeft. Ik mag den kerel goed lyden. Heb ik hier niet een schatmeester?

— Dat ben ik, genadige heer, zeide een bejaerd edelman.

— Welnu, antwoordde Willem, doe my dan het plezier de elf honderd gulden die geëischt worden, uit te betalen en de kwittantie te nemen.

En daerby draeg ik u op om op staenden voet aen mynen vriend Willem in de Korte Pooten, twee honderd nieuwe guldens te zenden.

— Uwe hoogheid noemt zeker om de grasdien schoenmaker haren vriend! merkte de kanselier aen.

— Ik weet best wat ik zeg, hernam Willem. Nog meer: ik verlang dat men hem vyf-en-twintig flesschen van dien lekkeren witten wyn zal brengen, waer aen ik dezen morgend gedronken heb, en van alles een bewys van ontvangst vragen. Laet ons nu gaer eten!

Men gaf den vorst te verstaan, dat er ten twaelf ure eerst geiten werd, en legde hem eenige akten ter teekening voor. Doch de arme Willem had nooit leeren schryven.

— Nu, wat verlangt gy van my? zeide hy tot den kanselier.

— Ik verzoek uwe hoogheid deze akten te teekenen.

— Ik heb de kramp of eene koude in myne hand, zoodat het my niet doenlyk is de pen vast te houden, zeide Willem zeer gevat. Ei lieve! teken gy maer voor my, als de zaek zooveel haest heeft, of anders stellen wy het tot een anderen dag uit. En in allen gevalle hadde ik wel zoo lief, dat men my die papieren eerst voorlas, eer men my van teekenen komt praten: ik geloof dat een vorst, zoo goed als een ander, dient te weten wat hy doet.

Men las een besluit van den goeden hertog, waerby verschillende kleine jaergelden aen arme lieden werden toegestaan.

— Voeg er nog by, sprak hy, eene rente van honderd gulden aen dien vriend, van wien ik straks gesproken heb.

— Welken vriend bedoelt uwe hoogheid?